

musiikki näyttely elokuva teatteri & tanssi lapsille kirjallisuus tekijät haku

Teatterijuttu

ROSMERSHOLM

Elämänä aate

Kansallisteatterin pelkistetty tulkinta Ibsenin klassikosta pohtii ääri-ilmiöitä, ehdottomuutta ja rakkauden mahdollisuutta mustavalkoisessa maailmassa.

Hyvän näytelmän tuntee siitä, ettei se koskaan selitä itseään kokonaan vaan jättää purtavaa vielä esityksen jälkeenkin. *Henrik Ibsenin Rosmersholm* on tästä loistava esimerkki. Tiivistunnelmainen ja hitaasti avautuva teos kurkottaa reilusti aikansa päivän polttavien kysymysten tuolle puolen, ja levittää katsojan eteen idealismin maailman, jossa inhimillisyyttä ja korkeammat tavoitteet vääntävät kättä keskenään.

Näytelmä sijoittuu nimensä mukaisesti Rosmersholmiin, pappi Johannes Rosmerin (*Markku Maalismaa*) taloon, jolla on pitkät perinteet. Rosmersholm on tunnettu siitä, että siellä lapset eivät itke eivätkä aikuiset naura. Ankaruutta aatteellisuus on ollut talon asukkaiden johtotähtenä sukupolvesta toiseen.

Eletään kiihkeää aikaa. Norjalaista yhteiskuntaa repivät kiistat vanhoillisten ja vapaamielisten välillä. Rosmersholm on aina ollut vanhoillisuuden linnake, mutta sen nykyinen isäntä Johannes on kaikessa hiljaisuudessa muuttanut poliittisia näkemyksiään ja jopa luopunut uskostaan. Johannes on puhdasotsainen idealisti, joka uskoo sielun aateluteen, jalouteen, joka kasvaa ihmisiin sisältäpäin. Tämän vuoksi hän haluaa irrottautua vanhoillisista näkemyksistä ja saarnata uutta vapautta, joka mahdollistaa todellisen hyvän etsimisen. Hänen kumppaninsa ja tukijansa näissä ajatuksissa on nuori ystävätyttö Rebecka West (*Sari Puumalainen*).

Elämää Rosmersholmissa varjostaa tuore tragedia, Johanneksen vaimon itsemurha. Rebecka on aikoinaan tullut taloon nimenomaan auttamaan lapsettomuudesta kärsinyttä rouva Rosmeria taloudenhoidossa. Samalla hänen ja Johanneksen välille on syntynyt kiihkeä ja läheinen ”ystävyyttä”, jota kumpikaan ei halua nimetä rakkaudeksi.

Yksi näytelmän keskeisiä kysymyksiä onkin se, miten viatonta Rebeckan ja Johanneksen kumppanuus on. He eivät ole varsinaisesti tehneet mitään väärää, mutta silti on mahdollista, että Johanneksen vaimo on tappanut itsensä heidän vuokseen. Pitäisikö heitä siis pitää syyllisinä? Ehdottoman ja täydellistä puhtautta tavoittelevan Johanneksen mielestä pitää.

VAHVAA SYMBOLIIKKAA

Johanneksen puhtauden tavoittelun yksi osatekijä on hänen kammonsensa kaikkea fyysistä ja seksuaalista kohtaan. Näytelmä vihjaa, että Johanneksen kuollut vaimo, jota pidettiin yleisesti mielisairaana, oli vain

FAKTAT

ROSMERSHOLM

Ohjaus: Cilla Back
Suomennos: Cilla Back
Lavastus: [Guia Buzzi](#) (set designer)
Valaistus: Aslak Sandström
Äänet: Iiro Iljama
Puvustus: [Guia Buzzi](#) (costume designer)
Rooleissa: Markku Maalismaa, Sari Puumalainen, Juhani Laitala, Martti Järvinen, Jouko Keskinen ja Soila Komi

Esitykset 31.12.2005 saakka

Liput 26/19/14 euroa.

Osoite: Kansallisteatteri, Pieni näyttämö,
Läntinen Teatterikuja 1

www.kansallisteatteri.fi

LISÄÄ

MUSFÄLLAN
KAUKANA PAHA MAAILMA
SOTATURISTIT
SOTA - ABSURDI TRAGEDIA
UNCANNY VALLEY
PAAVO 1,5
IKARUSMACHINE
HARMIN PAIKKA
MYRRÄ
JAG ÄR VINDEN
HILDEGARD KNEF
YHTEENSOPIVUUSTILA
4.48 PSYCHOSIS
RIFFI
RUSSIAN SEASONS 2008
JAG ÄR DIN FLICKVÄN NU
MACBETH
KAUPUNKI - KOHTAAVIEN
UNELMIEN KOTI
KOLMAS
LIIKKEELLÄ MARRASKUUSSA
2008
LEIPÄJONOBALLADI
USKOSTA - TOIVOSTA -
RAKKAUDESTA
PALJON HALUA TYHJÄSTÄ
IMPROMUSIKALEN
HELSINGFORS
MATKALLA AFRIKKAAN

ARKISTO

nainen, joka kärsi avioliittonsa eroottisesta kylmyydestä. Näyttämöllä näitä Johannesta raastavan kamppailun eri puolia, henkeä ja lihallisuutta, edustavat raamattu ja omena. Johannesta vainoava suvun taakka on kuvattu hienosti seiniltä katsovina esi-isien kasvoina. Itse näyttämötila muistuttaa niin muodoiltaan kuin symboleiltaan kirkkoa, mikä sopii aiheeseen loistavasti.

Myös värien symboliikka korostuu. Puhtauteen pyrkivä Johannes kulkee valkoisissa, kun taas hänen vanhoillista paatuneisuutta edustava lankonsa rehtori Kroll (*Juhani Laitala*) pukeutuu mustiin. Rebecka on näytelmän väriläiskä. Hänen punaisina leiskuvat hiuksensa ja kirkkaan vihreä pukunsa viestivät vitalisuudesta ja elämänhalusta, joka on kuitenkin oudossa ristiriidassa hänen mekaanisesti liikkuvan ja puhuvan hahmonsansa kanssa. Vasta aivan lopussa, kun Rebecka paljastaa todellisen voimansa, hänen hahmonsansa vapautuu. Samalla hänen vaatteensa vaihtuvat kuitenkin Johanneksen tavoin valkoiseen.

Cilla Backin ohjaus on tiukan pelkistetty ja kokonaisuuden viileä jäykkyys etäännyttää katsojan turhankin kauas näytelmän kokemusmaailmasta. Olisin kaivannut jotain kiihkeää ja elävää edes Rebeckan hahmoon, joka tässä tulkinnassa jätti eniten kysymysmerkkejä.

Ibsenin näytelmän ajattomuus kuitenkin sykehdyttää. Johanneksen ehdottomuus paljastuu lopulta ennen kaikkea heikkoudeksi ja pelkuruudeksi – hän on mies, joka ei kestä kompromisseja, harmaita sävyjä mustan ja valkoisen välissä. Vaikka aatteen puhtaudessa on oma kauneutensa, onko aatteesta mitään hyötyä, jos se tappaa elämän? Tästä nykyäänkin ajankohtaisesta aiheesta Rosmersholm piirtää edelleen tuoreen ja puhuttelevan kuvan.

Marjo Lemponen
17.03.05

Hu fvuudstads s/2 de KULTUR: 1
 PLAY WITH MULTIPLE DIMENSIONS
Mångbottnad pjäs

TEATER

Henrik Ibsen: Rosmersholm. Översättning: re-
 ol: Cilla Back. Dekor, dräk-
 ter: Guia Buzzl, Cilla Back.
 Roller: Markku Maalis-
 maa, Sari Puumalainen, Ju-
 hani Laitala, Martti Järvi-
 nen, Jouko Keskinen, Soila
 Korni. Premiär på Kansallis-
 teatteris lilla scen 25.2.

costumes
 and
 set
 Guia
 Buzzl.

Premiär 27
 Kansallisteatteri
 25th. Feb.

LEENA KLEMELÄ

SJÄLVDESTRUKTIVA. Sari Puumalainen och Markku Maalismaa kämpar mot onda andar i Ibsens Rosmersholm.

Regissören Cilla Back, som under de senaste åren gjort flera raffinerade uppsättningar på teaterscener i Finland, har åter skapat en sofistikerad regitolkning, denna gång av Henrik Ibsens Rosmersholm på Kansallisteatteris lilla scen. Det är fråga om en visuellt stilig regi som inte öppnar sig så alldeles lätt för publiken eftersom Cilla Back arbetar på två plan. Dels skapar hon en kontrapunktisk föreställning där texten utgör en dimension och scenografin, dräkterna, det fysiska utspellet och de fysiska attributen en annan.

Ibsen skrev ett kanske mest mångtydiga drama om samhälleliga konflikter, fritänkare, liberala strävanden, inskränkthet, psykologiska konflikter och svåra personliga relationer 1886.

Johannes Rosmer är prästen som avsäger sig sin religion och är herre på godset Rosmersholm. Markku Maalismaa gör en integrerad, intensiv tolkning av Rosmer som har Sari Puumalainens nerviga, sirenliska, mycket komplexa, manipulativa Rebekka West inhyt hos sig. Johannes Rosmer försöker komma över sin hustrus självmord och finner ny livskraft i den vänskapliga relationen till Rebekka West.

Med i bilden kommer också Juhani Laitalas dystre rektor Kroll, den konser-

vative svågern som är av-
 ogt inställd till Rosmer på
 grund av systemets bortgång.
 Rosmers gamle lärare Ulrik
 Brendel (Martti Järvinen)
 är den som i tiden implante-
 rade liberala tankar hos sin
 elev. Sofia Korni gör den
 intriganta husföreståndar-
 rinnan som i slutet, efter
 Rosmers och Wests självmord,
 i triumf övertar makten.
 Jouko Keskinens Peder
 Mortensgård representerar
 det liberala tänkandet
 i tidningen Fyrtornet.

Det finns många frågor i
 Ibsens text som berör skuld,
 död, ett harmoniskt liv och
 den konservativa omgivningens
 inskränkthet.

Cilla Back har i samarbete
 med Guia Buzzl, som med-
 verkat till scenografin och
 dräkterna, skapat en före-
 ställning där rollpersoner-
 nas fysiska attribut funge-
 rar som markörer för inre
 konflikter. Också de koreo-
 graferade rörelserna i för-
 ening med vissa handling-
 ar fungerar som symbolska-

panda, associativa element
 liksom scenografin med si-
 na dystra gubbmasker på
 väggen och ljussättning-
 en som mestadels skiftar i
 ljus blågrå nyanser.

Ibsens djuppsykologiska
 människosyn kommer till
 uttryck bland annat i rek-
 tor Krolls fotprotes och
 helsvarta utstyrel, i Ros-
 mers grå-vitskiftande fotsi-
 da skrud, i Rebekka Wests
 gröna kortkorta puffbyx-
 aktiga kreation och i hus-
 hållerskans märkliga nät-
 bubbla i nacken och en ext-
 ra markerad stjärt.

På det här sättet uppstår
 en funktionell dikotomi
 mellan å ena sidan ett kre-
 ativt, modernistiskt scen-
 arbete, å den andra en text
 förlagd till ett inskränkt
 fjordsambälle i västra Nor-
 ge på 1880-talet. Samtidigt
 är förstas pjäsens tematik
 och budskap universella
 och tidlösa då det gäller de
 etiska frågorna.

ELISABETH NORDGREN
 09-1253 318, elisabeth.nordgren@hbl.fi

IN COLLABORATION WITH GUIA BUZZI, CILLA BACK
 HAS CREATED A PERFORMANCE WHERE THE
 CHARACTER'S PHYSICAL ATTRIBUTES FUNCTION
 AS SOMETHING THAT REVEALS THE INNER CONFLICTS.
 THIS IS TRUE ALSO WHAT COMES TO SET AND COSTUMES.